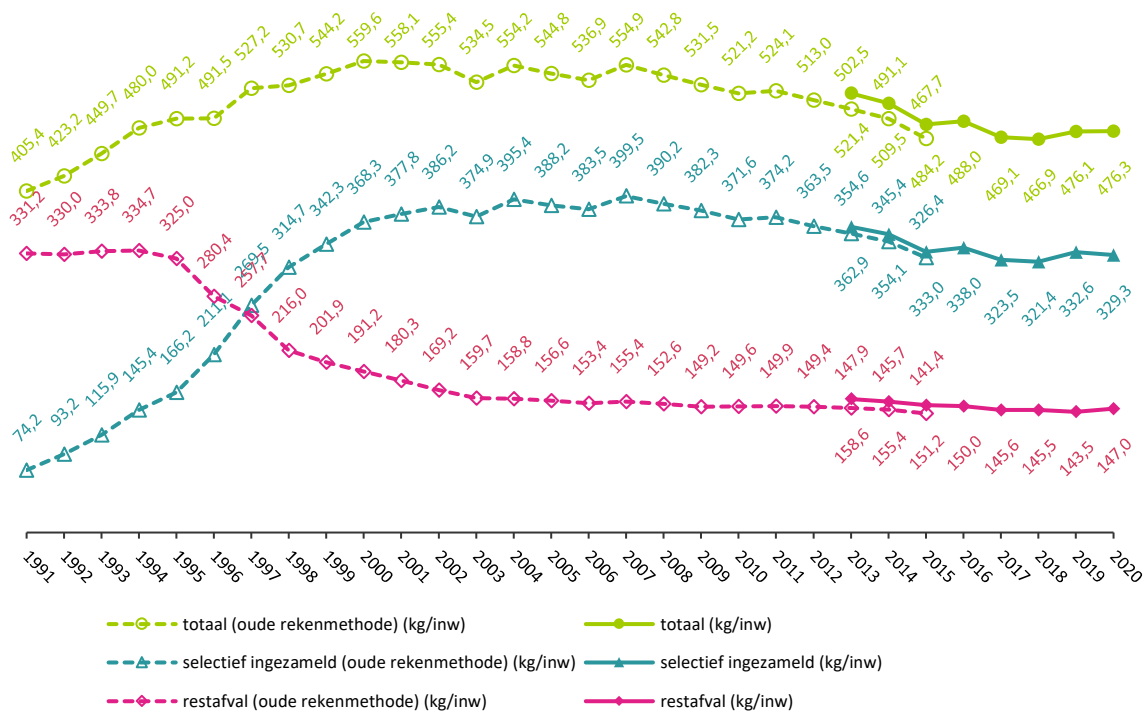

OVAM rapport over het huishoudelijk afval in 2020 maakt impact COVID-crisis zichtbaar

Naar jaarlijkse gewoonte publiceert de OVAM vandaag haar rapport over het huishoudelijk afval van het voorgaande jaar. Diverse indicatoren vertonen afwijkende waarden ten opzichte van voorgaande jaren. Dat heeft in veel gevallen alles te maken met de COVID-pandemie. Zo was er in 2020 voor het eerst in jaren terug meer restafval (+ 3,5 kg per inwoner). De totale hoeveelheid huishoudelijk afval bleef gelukkig wel stabiel op 476 kg per inwoner. Vanaf volgend jaar zal de OVAM met het nieuwe datamonitoringssysteem MATIS rapporteren over de huishoudelijke afvalstoffencijfers (www.ovam.be/matis). Met dat nieuwe systeem zal de info niet langer bij de gemeenten en afvalproducenten opgevraagd worden maar bij de inzamelaars en verwerkers, wat de datakwaliteit ten goede moet komen, en zo moet het ook mogelijk worden de effectieve recyclagegraad te gaan berekenen van de selectief ingezamelde afvalstromen.

Lockdowns leiden tot toename van het restafval

Figuur 1: Evolutie van de hoeveelheid selectief ingezameld afval, restafval en totaal huishoudelijk afval, inclusief het vergelijkbaar bedrijfsafval, in Vlaanderen voor de periode 1991-2020.

////////////////////////////////////

Voor het eerst in meer dan een kwarteeuw zien we een significante toename van de hoeveelheid huishoudelijk restafval met 3,5 kg per inwoner. Die toename aan restafval is uitsluitend toe te schrijven aan een groter volume aan huisvuil dat deur-aan-deur ingezameld werd: 40.000 ton ten opzichte van 2019. De andere fracties van het restafval: het grofvuil (-5,5%) en het afval van openbare vuilnisbakjes, veegvuil en het opruimen van sluikestorten (-12%) nam af in 2020.

Deze effecten zijn uiteraard toe te schrijven aan de COVID-crisis en de maatregelen die genomen werden om de crisis te bestrijden zoals de lockdowns, de tijdelijke sluiting van recyclageparken en de toename van telewerk. In dezelfde periode zagen we bij het bedrijfsrestafval een omgekeerde beweging. In 2020 werd 60.000 ton minder bedrijfsrestafval geproduceerd dan in 2019.

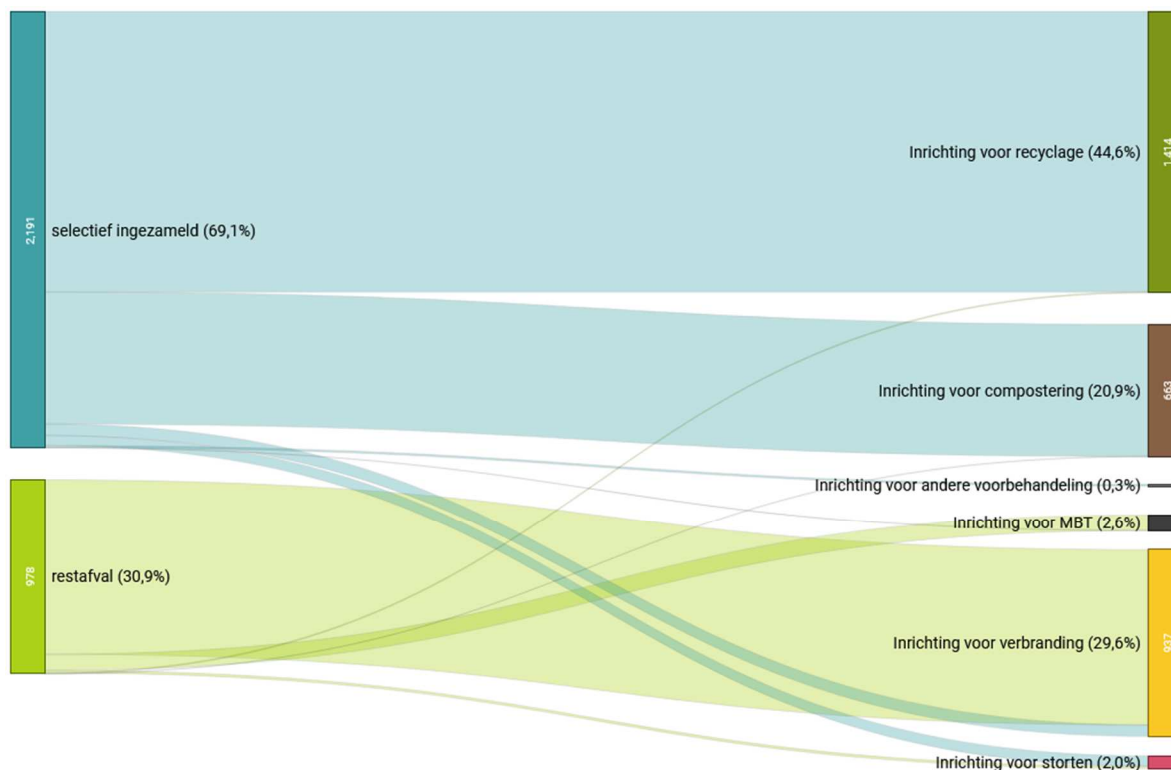
Door de coronacrisis- en maatregelen staan we terug iets verder van de plandoelstelling om de hoeveelheid restafval te beperken tot 138 kg per inwoner in 2022 en behalen ook minder gemeenten hun restafvaldoelstelling. De OVAM verwacht dat deze cijfers terug zullen afnemen, naarmate er minder COVID maatregelen nodig zijn en door de verdere uitrol van de uitgebreide pmd-zak in 2021 over alle gemeenten, de nieuwe gft-definitie en de invoering van een selectieve inzameling van oude matrassen vanaf 2021. Daarnaast plant de OVAM nog meer visitaties en opvolgingen van steden en gemeenten die nog ver van hun doelstellingen staan.

De totale hoeveelheid afval stabiliseerde in 2020 op 476 kg per inwoner, wat gezien de ongewone situatie zeker een opsteker is.

Recyclagegraad blijft stabiel. Impact COVID-crisis erg verschillend per afvalstroom

In 2020 werd 69,1 % van het huishoudelijk afval selectief ingezameld. 65,5% ging uiteindelijk naar een inrichting voor recyclage of compostering. Selectieve inzameling en recyclage van huishoudelijk afval kenden daardoor slechts een kleine daling t.o.v. 2019.

De verschillen per stroom zijn echter aanzienlijk. Verpakkingsglas (+8%), gft (+10%) en pmd (+18%) kenden een spectaculaire toename als gevolg van de COVID-crisis, al speelt bij pmd uiteraard ook de verdere uitrol van de uitbreiding van de pmd-inzameling mee. In 2021 werd die inzameling overigens veralgemeend in heel Vlaanderen. Voor groenafval dat naar de recyclageparken gebracht wordt (-15%) en bouw- en sloopafval (-6%) zien we even sterke omgekeerde evoluties. Ook op de hergebruikssector had de crisis een impact, onder meer door de sluiting van niet-essentiële winkels daalde de hoeveelheid ingezamelde kringloopgoederen met 14% en daalde de verkoop met 17% in de kringwinkels.

Figuur 2: Stroomdiagram met aanduiding van de inrichting voor verwerking van het selectief ingezameld huishoudelijk afval en het huishoudelijk restafval in Vlaanderen voor 2020 (hoeveelheden in kton).

Ook impact op zwerfvuil?

In 2020 werd geen afzonderlijke meting van de hoeveelheden opgeruimd zwerfvuil uitgevoerd, aangezien deze metingen tweejaarlijks gebeuren. Wel zagen we (cfr.supra) dat de hoeveelheid straat- en veegvuil en afval uit openbare vuilnisbakjes in 2020 sterk afnam t.o.v. de voorgaande jaren. Ook de netheidsindex vertoonde een positieve evolutie. Mogelijk leveren de inspanningen van de Mooimakers hier stilaan vruchten af. Al moeten we ook hier opletten dat COVID mogelijk een vertekend beeld van de situatie opleverde.

Voor het eerst wordt het merendeel van de algemene doelstellingen van het Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval en Gelijkaardig Bedrijfsafval (HAGBA) bereikt:

- De score van de drie slechtste doelplaatsen moet met 10 % stijgen ten opzichte van 2014 (doelstelling Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval en Gelijkaardig Bedrijfsafval (HAGBA)). Voor twee van de drie slechtste doelplaatsen is dat het geval: *Afvalverzamelputten* en *Openbaar vervoer stopplaatsen*. De *Autosnelwegparkings* scoren in 2020 lager dan in 2014.

- De scores voor de andere doelplaatsen verbeterde in 2020 ten opzichte van 2014. De positieve tendens uit 2019 wordt verdergezet (doelstelling Uitvoeringsplan HAGBA).

Omgevingstype	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020-2014	2020-2019
TOTAAL incl. autostrades	86	84	85	87	82	77	83	89	05	06
TOTAAL excl. autostrades	87	85	85	87	84	78	84	91	06	07
Afvalverzamelpunten	76	70	71	71	67	57	61	77	07	16
Openbaar domein	89	90	89	90	88	84	90	94	04	04
Openbaar vervoer stopplaatsen	82	78	82	83	80	70	78	87	09	09
Winkel- en wandelstraten	88	87	83	87	85	73	87	90	03	03
Woonwijk met ontmoetingsplek	90	90	89	91	88	84	89	95	05	06
Autostrade	70	76	86	85	66	67	70	72	-04	02
Centrumstraten	87	86	84	86	84	80	86	92	06	06
Landelijke wegen	92	93	94	95	93	91	91	96	03	05
Woonwijk zonder ontmoetingsplek	93	94	93	93	90	87	92	96	02	04
Hoofdstructuurweg	87	86	87	88	85	82	86	93	07	07
Wegen op industrieterreinen	89	86	89	88	83	81	81	91	05	10

Figuur 3: Gewone Netheidsindex - Referentiejaar: 2014

Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir besluit: "Ondanks de pandemie bleef de totaalhoeveelheid huishoudelijk afval in 2020 stabiel. Dat is een goede zaak. Onze versterkte focus op handhaving op straat lijkt ook de eerste vruchten beginnen af te werpen, al blijft het zaak van alle overheden samen om de pakkans te verhogen. Eens we corona opnieuw onder controle hebben, verwachten we dat ook de positieve effecten zichtbaar zullen worden van de uitbreiding van de pmd-zak en de selectieve inzameling van oude matrassen",

Voor meer informatie:

Jan Verheyen – Stationsstraat 110 2800 Mechelen

T 015 284 148 – G: 0479 89 07 46

woordvoerder@ovam.be